

Stap vooruit of schijnmanoeuvre?

Voor het eerst nemen in Saudi-Arabië vrouwen deel aan de verkiezingen. Ze zijn zowel stembusganger als kandidaat

- ▶ Handvol vrouwen zetelt in lokale en nationale adviesorganen
- ▶ Strikte islam bemoeilijkt publieke rol van vrouwen
- ▶ Verkiezingen op zich zijn stap vooruit in absolute monarchie

Christof BOUWERAERTS

Op 12 december werden in Saudi-Arabië voor de derde keer lokale verkiezingen georganiseerd. De Saudi's mochten 2.106 leden kiezen voor de 284 gemeentelijke raden die het land telt. Het betreft hier besturen die onder het gezag van de koning en de minister van Gemeentezaken vallen en die hen advies verstrekken. De overige 1.053 raadsleden duidt de minister zelf aan.

In tegenstelling tot 2005 en 2011 mochten dit keer ook vrouwen deelnemen aan de verkiezingen, niet enkel als kiezer, maar ook als kandidaat. Dat vrouwen een publieke rol opnemen, is niet vanzelfsprekend in Saudi-Arabië. Dat komt door een strenge interpretatie van de sharia, de islamitische wet.

„Koning Salman lijkt conservatiever dan zijn voorganger, maar kan zijn werk niet tenietdoen”

„De wereld van mannen en vrouwen is strikt gescheiden”, zegt Gino Schallenberg van de Onderzoeksgroep Nabije Oosten Studies aan de KU Leuven. „Bovendien hebben Saudische vrouwen zowat het statuut van een minderjarige. Ze mogen bijvoorbeeld niet autorijden en zijn voor veel afhankelijk van een mannelijke voogd: vaders, echtgenoten of zonen.”

Het hoeft dan ook niet te verwonderen dat het aantal vrouwelijke stembusgangers nog niet fors opliep. Van de ruim 130.000

vrouwen die zich als kiezer lieten registreren, daagde uiteindelijk 82 procent op. Daartegenover stonden meer dan 1,35 miljoen mannelijke kiezers, van wie overigens slechts 44 procent daadwerkelijk ging stemmen.

Onder de in totaal zeventienduizend kandidaten bevond zich een duizendtal vrouwen. Campagne voeren was voor hen niet bepaald eenvoudig. Rechtstreeks contact met mannelijke kiezers is immers verboden en vrouwelijke kandidaten mogen zich niet op affiches vertonen. Heel wat vrouwelijke kandidaten probeerden bijgevolg via de sociale media in de aandacht te komen. Twintig vrouwen raakten uiteindelijk verkozen.

Minder dan de helft van de geregistreerde kiezers bracht daadwerkelijk een stem uit. Critici menen dat de beperkte macht van de gemeentelijke raden veel Saudi's ontmoedigt om te gaan stemmen en dat de verkiezingen slechts een schijnmanoeuvre van het regime zijn onder internationale druk. „Die is sinds de aanslagen in de Verenigde Staten in 2001 behoorlijk groot”, weet Gino Schallenberg. „Bovendien wordt Saudi-Arabië alom gewantouwd wegens de banden die het onderhoudt met tal van terroristische groeperingen.”

Toch betekenen deze verkiezingen mogelijk een kleine stap in de richting van meer democratie in een land waarin de vorst absolute macht heeft. De vorige koning, Abdullah, die regeerde van 2005 tot zijn dood in 2015, deed alvast belangrijke stappen. „Hij streefde naar een evenwicht tussen het streng religieuze establishment en de liberale, meer westerse krachten in de samenleving, waaronder ook de vrouwenrechtenbeweging”, zegt Gino Schallenberg. „Hij drong de invloed van de wahabitische islam terug en nam het initiatief tot beide vorige verkiezingen. In 2013 benoemde hij bovendien dertig vrouwen in de *shura*, het nationale adviesorgaan van de regering. De huidige koning, Salman, lijkt conservatiever, maar kan de gedane stappen niet zomaar uitwissen.”

‘Mutti’ Merkel ontvangt katholieke kinderen die Driekoningen komen zingen. © KNA-Bild

Protestantse politiek?

Duitse Bondskanselier Angela MERKEL is meer dan gedacht getekend door haar achtergrond als domineesdochter

Erik DE SMET

Bondskanselier Angela Merkel, die onlangs haar tiende verjaardag vierde aan het hoofd van de Duitse regering, geldt als de machtigste vrouw van de wereld. Zopas riep het Amerikaanse weekblad *Time* haar uit tot Persoon van het Jaar 2015. Het blad roemt Merkel om haar aanpak van de vluchtelingen crisis en om haar standvastig moreel leiderschap.

Angela Merkel, geboren Kasner, groeide op onder het communistische regime van de DDR en werkte tot 1990 als scheikundige in Oost-Berlijn. Volgens Volker Resing, hoofdredacteur van *Herder Korrespondenz*, gezaghebbend maandblad voor samenleving en religie, is de bondskanselier bovenal een Pruisische domineesdochter en een overtuigde protestant. Daarover schreef Resing een boek, dat in Duitsland een bestseller werd.

Geloof, persoonlijke daad

De Christlich Demokratische Union Deutschlands, de partij die Merkel sinds 2000 leidt, steunt vanouds op het Rijnlandse katholicisme. Ook al telt de CDU niet-katholieken op belangrijke plaatsen in haar rangen, toch voelden Duitse protestanten, in de meerderheid in Noord-Duitsland, zich politiek eerder thuis bij de sociaaldemocratische SPD. Dat is vooral te wijten aan de grote aandacht voor het sociale in de protestantse Kerken na Wereldoorlog II.

Al telt Duitsland vandaag meer katholieken dan protestanten, toch zijn zowel de bondskanselier als de bondspresident belijdend protestant. Bondspresident Joachim Gauck is zelfs dominee van beroep. Ook de meeste sterkhouders in de CDU-SPD-coalitieregering hebben wortels in de evangelische Kerk.

Amper door bondskanselier Helmut Kohl ontdekt als politiek talent, werd Merkel in 1992 voorzitter van de *Evangelische Arbeitskreis*, de protestantse dia-

looggroep in de CDU. Haar hele carrière hoedde ze zich echter ervoor haar geloof uit te spelen in haar politiek. Geloven is voor haar – typisch protestants – een persoonlijke daad, waarmee je niet te koop loopt. „Mijn geloof stelt me in staat veel in vraag te stellen, allereerst mijn geloof”, zegt Angela Merkel. Tijdens de *Evangelische Kirchentagen* kaart ze graag morele thema's aan. In haar persoonlijke leven is ze belijdend protestant, maar een foto van de bondskanselier in gebed zal je niet makkelijk te zien krijgen.

Hoe protestants is Angela Merckels politiek? Haar aanpak is bovenal uiterst pragmatisch. Ook dat sluit aan bij een nuchtere protestantse levensstijl. Katholieke bisschoppen loofden de bondskanselier om haar houding van barmhartigheid in de vluchtelingen crisis. Aan de basis van die houding ligt echter de

protestantse gedachte van solidariteit in ruil voor solidariteit. Van de vluchtelingen zal ook wat worden gevraagd.

Angela Merkel toont zich in de voortschrijdende ontkerkelijking in haar land dan weer steeds vaker missionair. Tijdens het jongste partijcongres in Karlsruhe spraken de CDU-leden zich nadrukkelijk uit voor een christelijk mensbeeld en huldigden ze de maatschappelijke inzet van de Kerken. Dat zal je in andere West-Europese landen niet snel zien gebeuren.

Volker Resing stelt ook vast dat Merckels gereserveerdheid wegebt. In een interview over de vluchtelingen kwestie en de dreigende islamisering riep ze Duitse christenen op zelfbewust te zijn. „Misschien leidt dit debat ertoe dat we opnieuw naar onze eigen wortels gaan kijken en meer kennis van het geloof verwerven”, zei de kanselier nog.

Advertentie

Je hebt trapliften... en je hebt Acorn

Blijf genieten bij jou thuis met een Acorn Trapliften

- Installatie binnen de week voor rechte en draaitrappen
- Rechtstreeks van fabrikant
- Voor alle soorten trappen

ACORN
TRAPLIFTEN

Bel voor meer informatie
0800 126 46

www.acorntrappliften.be

voor vrijblijvende informatie: vul de coupon in en stuur naar
Acorn, Nijverheidslaan 1, 1853 Strombeek-Bever

Dhr./Mevr.: .....
Adres: .....
PC: ..... Gemeente: .....
Telefoon: ..... e-mail: .....

Slechts 132.000 Saudische vrouwen lieten zich als kiezer registreren, tegenover 1,35 miljoen mannen. © Belga Image